

מדת ירחים

סיון

עלון חודשי להנחלת משנתו ומורשתו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל ■ גיליון מס' 141 ■ סיון תשע"א

על משנת הראי"ה מאת הראי"ה קוק זצ"ל

"החוצפה דעקבתא דמשיחא באה, מפני שהעולם הוכשר כבר עד כדי לתבוע את ההבנה, איך כל הפרטים הם מקושרים עם הכלל, ואין פרט בלתי מקושר עם הגודל הכללי יכול להניח את הדעת. ואם היה העולם עוסק באורה של תורה במידה זו שתגדל הנשמה הרוחנית עד כדי הכרת הקישור הראוי של הפרטים עם הכללים הרוחניים, היתה התשובה ותיקון העולם יוצאה אל הפועל... עיקר לימוד תורה לשמה אי אפשר לבא, כי אם על ידי הכשר זה של ההבנה, והרגשה הבאה עמה, איך כל פרטי התורה חביבים חבת קודש, ואיך האור הכללי, המלא חיים ומביא חיים לעולם, מתפלש הוא בכל הפרטים."

(“ערפלי טוהר” עמודים א, ב.)

גאולת התורה

אנו יודעים כי עם ישראל יצא לגלות ועליו להיגאל. אך האם התורה צריכה להיגאל? האם התורה יצאה לגלות יחד עם ישראל?!

השכינה והתורה יצאו עם ישראל לגלות. כך דורשים חז"ל "במחשכים הושיבני" – זו תלמודה של בבל (סנהדרין כד, א). אמרו חז"ל: כיון שגלו ישראל – אין לך ביטול תורה גדול מזה. (חגיגה ה, ב), וכמאמר הפסוק "מלכה ושריה בגויים אין תורה" (איכה ב, ט).

מה המשמעות לכך שהתורה גלתה? יש כמה מובנים לגלות התורה. בדברים הבאים נעמוד על שניים מהם:

א. נאמר בזוהר (פרשת בהעלותך): "טפשו דעלמא, לא מסתכלי אלא בהאי לבושא דאיהו סיפור דאורייתא ולא ידעי יתיר, ולא ידעי מאי דאיהו תחות האי לבושא". יש שתי נקודות מפגש עם התורה: נקודת מפגש חיצונית, וזאת – בשעה שאנו קוראים את התורה ושומעים רק את הסיפורים ופשוטי המקרא הנגלים מעל לפני השטח.

נקודת מפגש שנייה היא "נקודת העומק". היכולת להיפגש ולהבין את הכוונות והמשמעות שמאחורי הלבוש החיצון. הקב"ה הוא עמוק מכל עומק, ודבריו יש להבין על ידי ירידה לעומק הכתוב הנגלה.

אפילו "כל העניינים המוסריים כולם, כפי מה שהם נראים בפשטותם. כל מידות דרך ארץ, וכל טהרת החיים ואומץ ויושר שלהם, וכל פשטה של תורה, נראים הם דרך ההסתכלות הסודית באופן יותר בהיר ומצוחצח באין ערוך..." (ערפלי טוהר עמ' ט).

מדרגת הגלות היא חיצונית, או 'חושך' בלשון הפסוק. היכולת להיפגש עם התורה רק כפי מראה העיניים החיצוניות הוא כחושך לעומת האור. התורה בגלות היא תורה חשוכה ומצומקת באופן יחסי. זו היא תורה העוסקת בפרטים הנגלים אך מתקשה לרדת לשורש הדברים ולכללים מהם הפרטים יוצאים. זו היא משמעות דברי הנביא: "לכן גלה עמי מבלי דעת", הגלות מרדדת את הדעת, דחינו את אותו המפגש עם עומק הדברים.

ב. אחת ההשלכות מהדברים האמורים לעיל, היא חוסר היכולת לחבר בין פרטי החיים ופרטי ההלכות לכללים ולעקרונות האלקיים. שאלות על הקשר בין הרעיון העומד בשמירת שבת להלכות כמו יציאה מרשות לרשות? או למשל, מה הקשר בין הרעיון העקרוני של תכונות מיוחדות לאיש ותכונות מיוחדות לאישה, לבין הלכות רבות הנראות כמפלות את האשה? שאלות רבות בסגנון זה נשאלות פעמים רבות, מחוסר יכולת לראות את הקשר בין האידיאה האלקית העליונה למעשים הקטנים שאנו עושים ולמצוות שאנו מצוים בהן. רק ראייה עמוקה של מקור העשייה והמצווה יכולה להאיר את עינינו להבין את העולם הרוחני העקרוני העומד מאחורי המעשים כולם.

כוח הארת התורה בעומקה ואמיתותה לא קיים בגלות. שם גם התורה נמצאת בחושך מסויים. חושך המקשה לראות את עומקה של התורה וממילא קיים חוסר ביכולת לקשור בין הפרטים לכללים, בין עולם האידיאות לעולם המעשים. "אין תורה כתורת ארץ ישראל" מכיוון שארץ ישראל היא מקום השראת השכינה בפרטים. מדוע קיום המצוות מלכתחילה הוא רק בארץ ישראל? מכיוון שרק בארץ הקודש אפשר להעיר את פרטי החיים בקדושה. רק בה אפשר לחיות את המשמעות של ארץ קדושה, של פירות קדושים ושל מקום קדוש.

עכשיו, שחזרנו לארצנו אנו נקראים לגאול את התורה. אל לנו לחשוב כי נוכל להמשיך להסתפק בחשיבה על התורה, ברמת הלימוד שלה ובמרחבי לימוד התורה שהספיקו בגלות. בכל יום על התורה להיות בעינינו כדבר חדש, אבל קל וחומר בשעה שאנו חוזרים לארץ השכינה והתורה. רף הלימוד ובעיקר רף עמקות הלימוד ורוחב הידיעות חייב להשתנות! כיחס שבין חושך לאור. עלינו לחדש את לימוד התורה ב"ארצנו לעומת לימוד התורה באלפיים שנות גלות. עלינו להעמיק את הלימוד, לחשוף את עומקה ואת אורה של תורת ארץ הקודש ועל ידי כך להוציא את התורה מחשכת הגלות ולממש את ההוראה – "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים".

הרב זאב קרוב

קרני שומרון ת"ז

תורת אברהם אבינו ותורת משה רבינו

ה', ואילו המוסר מכוון למישור המעשי בהווה. אומות העולם אין להן דרכים סלולות לקרבת אלקים, אף שהשאיפה לקרבת ה' קיימת - היא שייכת בעיקר לעתיד, אבל אין היא מתחברת למוסר הנוגע למעשים בהווה. עם ישראל שקיבל תורה בסיני, קיבל את הדרכים כיצד להתקרב לה', דרכים אלו קיימות והן כוללות בתוכן גם את המוסר המעשי. העתיד וההווה כרוכים יחדיו. הלל לימד את הנכרי שרצה להתגייר שכל התורה היא "ואהבת לרעך כמוך" והשאר פירושים (שבת לא, ב).

חז"ל (בראשית רבה ס ח) מלמדים אותנו ש"יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים", "וְשִׁיחָה זֶה הִיא מִחְיָה דֹר אַחֲרוֹן בְּאַהֲבָה מְסֻתְרָת, בְּהַ מְתַגְלָה הַתְּקֵן הַכְּבִיר שֶׁל זְוֹכֵר חֲסֵדֵי אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוּ בְּאַהֲבָה" (אורות התחיה יד). בדורות האחרונים עם ישראל מתחבר ביתר קלות לשיחתן של עבדי אבות, ובכלל למעשיהם של האבות. מהם אנו לומדים מוסר ודרך ארץ, ובזכותם הגאולה תגיע - "זוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם". עם התקדמות תהליך הגאולה תתחבר "תורתן של בנים" שהן מצוות התורה שקיבלנו בסיני, לשיחתן של עבדי אבות, ויתגלה שתורת הבנים ומעשי האבות הם אחד.

הדרך העולה מ"מעשיהם של אבות" ל"תורתן של בנים" היא הדרך העולה

אין להן עם עצם המצב האנושי, טענו שהם דברים המיוחסים רק למלאכי השרת, בעלי הציורים העליונים המופשטים" (פנקסי הראי"ה ג' כה). במבט שטחי נראית תורת משה כעוסקת בעיקר במצוות וחוקים בין אדם למקום, ואינה שמה דגש על מערכת היחסים בין אדם לחברו. במבט מעמיק מתגלה שתורת משה מכוונת לאותה מטרה של תורת החסד מבית מדרשו של אברהם אבינו. ההבדל ביניהם הוא ש"יסוד תורת החסד, המתפשטת מתורת אבות, הנכללת בשבע מצוות בני נח, מתגלה מיד בעולם" (שם). ברור לכל שמצוות בני נח, שהאבות הרחיבו והעמיקו את תוכנן, מטרתן השלמת העולם במישור החברתי. העובדה שזו גם המגמה של תורת משה שתתגלה רק בעתיד. תורת משה כוללת פרטים רבים ומקיפה את כל חלקי המציאות, וכאשר היא תיושם בישראל ובעולם כולו יתגלה שמגמתה המרכזית זהה למגמה של תורת אברהם אבינו. כדי שהדבר יתגלה צריך שהמצוות יטבעו בישראל [יהפכו לטבע בעם ישראל], ומשם יתרחבו לכלל העולם, ויתגלה שקלסתר פניו של אברהם אבינו הוא קלסתר פניו של משה רבינו.

החלוקה הקיימת בעולם בין הרגש הדתי לרגש המוסרי היא שטחית ונוגעת בעיקר לאומות העולם. הרגש הדתי מכוון את האדם להשתוקקות לקרבת

משה רבינו קיבל תורה בסיני, תורת משה פותחת בספר בראשית בסיפורי האבות ובראשם סיפור אברהם אבינו. עובדה זו מלמדת אותנו שתורת משה התחילה להופיע בעולם מימי אברהם אבינו, "זימן לו הקדוש ברוך הוא שתי כליותיו כמין שני רבנים, והיו נובעות ומלמדות אותו תורה וחכמה" (בראשית רבה סא).

המדרש מספר (שמות רבה כח) על מה שאירע בשמים כשמשה בא לקבל את התורה: "באותה שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה בו הקדוש ברוך הוא קלסטירין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקדוש ברוך הוא: אי אתם מתביישין הימנו, לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו? אמר הקדוש ברוך הוא למשה: לא ניתנה לך תורה אלא בזכות אברהם". במסכת שבת (דף פח, א) נאמר: אמרו מלאכי השרת לקב"ה: "מה לילוד אשה בינינו...?", והוסיפו ואמרו: "חמדה גנוזה, שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם?".

אברהם פרסם את שם ה' בעולם דרך מידת החסד. הוא גילה לאנושות שאמונה בה' מביאה לתיקון מידות ואחוה בין כל בני האדם. מלאכי השרת אינם יכולים לטעון על דרכו של אברהם אבינו שאינה מתאימה לבני האדם, "אבל על תורת משה שהתרחבה כל כך בקיום מצוות רבות דתיות, שנראות כאילו דבר

פינרת הלשון העברית - לשון הקודש

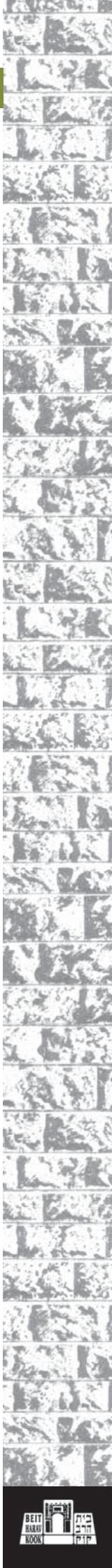

שמחה גדולה מלאה את לבו של מרן הראי"ה כאשר קרא את האגרת שנשלחה אליו מהנהלת ת"ת עברית בעברית שבלונדון הברייה. ההנהלה שהכירה בחשיבות הרבה שמייחס מרן הרב לשפה העברית כחלק מהתחיה הלאומית המתחדשת - אתחלתא דגאולת ישראל, וכחלק בלתי נפרד מהתורה ומצוותיה, מודיעה לו בשמחה, באגרת מן הגולה לירושלים, כי הם חוגגים מחצית יובל לתלמוד תורה מיוחד זה אותו הקימו. הרב באגרת תשובתו אליהם מעודדם ומחזקם.

"המוסד אשר נטעתם בו גפן אדרת בתוך הגולה, להחיות על ידו את לב הדור הצעיר בחנוך היסודי, מורשת קהילת יעקב, כאשר הורו חכמינו הקדושים את חובת איש מישראל לבניו - כשהתינוק מתחיל לדבר, אביו מדבר עמו לשון הקודש ומלמדו תורה (ספרי עקב, מו). ובתוך הסביבה ההומיה אשר קול יעקב, תורתו ושפתו, כמעט שלא נשמע מפני קול המונה של הכרך הגדול בירת הממלכות (לונדון), קמתם אנשי לב, מכוחה של נשמת ישראל, תורתו ותקוות חייו, מתוך געגועי קודש לגאולה שלמה בארץ האבות, והקימותם את המוסד היקר הדוגל בשם התורה והיהדות הנאמנה.

מרן הרב משבח את פועלם ומוסיף: המשיכו במשימתכם, "אל ירפו ידיכם, הרעיפו טללי תחיה ורגשי קודש באור תורה ונר מצוה עם אהבת ארץ חמדה על לב בנינו הצעירים" (חזון הגאולה רעב).

שושנה רייך
"בית הרב" ירושלים ת"ו

אישים ואירועים

בחיי מרן הראי"ה זצ"ל

יפו, ה' סיון תרס"ח-1908

מרן הרב דורש בביהכ"נ של עדת הספרדים. הוא מזהיר את קהל שומעיו, מפני המפיצים את רעיון תחיית השפה העברית בלבד. מתוך לבו הכואב הוא קורא: "מרכבה שלימה נחוצה לעם ישראל, לא תורה בלבד, לא אמונה בלבד, לא לאומיות בלבד, ולא שפה בלבד, לא באחד מכל אלה לבד נוכל להחיות את האומה".

דרשת הרב

הרב הגאון הגדול מוה"ר א"י הכהן קוק שליט"א דרש בשבת פ' במדבר בביה"כ של עדת הספרדים עפ"י "בקשת ועד אגודת ימין אביון" הנוסד מצעירי הספרדים, בראותם עד כמה מתקדמים האשכנזים בכל דבר הנוגע לקהילה ויתקנאו גם המה לעשות כמעשיהם בבית התפלה הזה וזה כמה שנים עמלים אחדים מנכבדי הספרדים לבנות את הבית ולשכללו ולמרות היות להספרדים האנשים אמידים מאד בקהילתם עוד הבית טרם נגמר) שבו דרש ה' בן משה לפני שבועות אחדים ויעורר את הקהל להחיות את השפה העברית שבה תחיית הלאום.

במקום הזה דוקא מצאתי את רבינו שליט"א עומד על הבמה ולא זכיתי לשמוע רק את סוף הדרשה, איך שבדברים חוצבים להבות אש הזהיר את הקהל לבלי שים לב לאלה המפיצים את רעיון תחית השפה לבד בתוך עמנו, ובוה אומרים המה לצאת ידי חובת חנוך בארץ אבות. לא! ולא! אחים נכבדים! קרא הרב מקירות לבו, מרכבה שלימה נחוצה לעם ישראל לא בתורה לבד, לא במסורות לבד, לא באמונה לבד, לא בלאומיות לבד ולא בשפה לבד לא באחד מכל אלה לבד, יכולים אנחנו להחיות את האומה הישראלית כי אם בכל אלה יחד, מרכבה שלימה נחוצה לנו ועלינו לתת לבנינו לא חנוך של שפה לבד ח"ו, כי אם חנוך שיחזיק בו כל אותם המעלות והמדות הטובות שבני ישראל מצטיינים בהם. כל אותם הדברים הנאמרים יתלכדו בהם יחד, ואז רק אז, נוכל לקוות להקים דור דעה ברוח ישראל, על אדמת ישראל ועי"ז נוכח לגאולה שלימה.

אחר הדרשה התפללו מנחה, ויקרא הרב לתורה, וכן עלה לתורה רב אחד מתונים ויברך את הרב במי שבירך ונדב לכבודו מגידי.

מי יתן ויראו מרבינו שליט"א וכן יעשו, כל יתר הדורשים מצד היראים, לעורר את הקהל לתורה ולתעודה, ובאחת לפעול ולעשות ולתקן את כל הדברים הצריכים תיקון, להיטיב את מצב החנוך אצל היראים, במדה שיתאים גם לרוח הזמן לבלי יאלצו הורים חרדים לשלוח את בניהם לבתיה"ס שמתנגדים לרוחם.

יתאחדו כל רבני א"י יחד, יטכסו עצה, איך ובמה לקדם את פני הרעה העומדת תחת כותלינו, בנוגע לחנוך דור העתיד, לבל יאחרו את המועד.

ממדרגת ה"סגולה" למדרגת ה"בחירה". הסגולה היא תכונה מולדת הנמצאת בכל אחד מישראל מכח היותו בן לאברהם, יצחק ויעקב. ה"בחירה" נבנית על פי התנהגותו בפועל של בעל הסגולה. הרבה חושבים שה"בחירה" חשובה מן ה"סגולה", אך מרן הרב זצ"ל מלמד אותנו (אגרת תקנה) שה"סגולה" יותר חשובה מה"בחירה", כיוון שהיא יצירה אלוקית שהאדם נולד עמה, בעוד שהבחירה היא יצירה אנושית. בדור הגאולה מתגלית הסגולה הישראלית. הדור עוסק רבות בנושאים מוסריים "רגשי החסד, היושר, המשפט והחמלה עולים ומתגברים" (מאמר "הדור"). עם ישראל הם "רחמנים ביישנים וגומלי חסדים" ותכונות אלו מתגלות לרוב בדורנו. מתוך החיבור לסגולה הישראלית, יתקדם הדור לעבר גילוי מדרגת הבחירה בקיום כל מצוות התורה

חג הפסח הוא חג הסגולה, עם ישראל יצא ממצרים בזכות חסדיו של ה', לא בזכות מעשיהם של ישראל. חג השבועות הוא חג הבחירה, בו קיבלנו את התורה בסיני. שני החגים מתחברים זה לזה על ידי ספירת העומר.

בתורה שבכתב חג השבועות הוא חג ארץ ישראל - "יום הביכורים", ואילו בתורה שבעל פה החג הוא "זמן מתן תורתנו". ארץ ישראל היא ירושה לנו מאבותינו, ואילו התורה היא "מורשה" שקיבלנו בהר סיני על מנת שנקיימה בארץ ישראל. ארץ ישראל היא הגוף ותורת ישראל היא הנשמה, התורה שבכתב היא הגוף ופנימיותה היא התורה שבעל פה, "נוהר נא לבלי להכשל בניתוק של אלה שני היסודות החיים זה מזה, ותהיה נא תחייתנו הלאומית ובנינו בארץ אבות מלאים חיים שלמים באחדות גמורה של גופה עם נשמתה, ונוכיר נא ביום החג הקדוש הזה, חג השבועות, שכמו שהוא יום הבכורים בתורה שבכתב, הוא גם כן זמן מתן תורתנו בתורה שבעל פה. והאחדות הקדושה הזאת תשיב לנו את אומץ רוחנו, את שלומנו הפנימי, ואת יפעת כבודנו לעיני כל אפסי ארץ" (מאמרי הראי"ה עמ' קעז).

המשימה העומדת בפנינו היא לגלות לעם ישראל את תוכנו הפנימי של חג השבועות שהוא "זמן מתן תורה" וכיצד התוכן הפנימי מתגלה דרך המעטפת החיצונית שהיא החיים הטבעיים בארץ ישראל. קלסתר פניו של אברהם אבינו הוא קלסתר פניו של משה רבנו.

הרב בניהו ברונר, צפת ת"ו

דת ולאום – הילכו שניהם יחדיו?

שבת פרשת בהעלותך, סיון תרע"ז, לונדון

A. I. KOOK,
(Chief Rabbi of Jaffa and Colonies of Palestine.)
Temp. Rabbi of Mechizke Hadath.
9, PRINCELET ST., SPITALFIELDS,
LONDON, E.

אברהם יצחק הכהן קוק
רב ואב"ד
דעהק יפו והמושבות תוכב"א
וכעת סתגורר בגולה בקה"ק
* מחזיקי הדת *
ה לונדון י"ו.

גילוי דעת ע"ד הבגידה הלאומית

מוחים אנחנו גלוי נגד כל קורעי הנשמה היהודית, נגד כל הרוצים לפורר את השלמות הנפלאה של היהודים והיהדות.

רק יהדות שלמה אנחנו יודעים!

השלמות של "אתה אחד ושםך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" לא תיפרד ולא תיחלק לעולם.

בכוח הקדוש של שלמות היהדות אנחנו מוחים נגד כל הבוגדים. תובעים אנחנו את תביעותינו השלמות מאת כל חברינו אחינו ומאת כל האנושיות התרבותית. את גזלתנו אנחנו תובעים בשלמות. העוולה הצועקת שמים, מוכרחת להתקן כולה.

ארצנו הקדושה, היקרה, מלאת ההדר והפלאות מוכרחת להחזר אלינו לגמרי, בלא פשרות בלא חניפות, - לגמרי בשלמות!

ומה תמוה הוא, שבעת הנפלאה הזאת, שיד ד' מתראית בה באופן כל כך נפלא ימצאו אנשים בעלי מוחות מטומטמים ולבבות ערלים כאלה, שתהיה להם החוצפה להביע דברים בכדי להקטין ולפורר את השלמות היהודית הגדולה המקורית...

אנחנו מחויבים ומוכרחים לבאר לכל האנושיות הלוחמת את חובותיה אלינו. אנחנו נתנו הרבה לאנושיות, הפחנו במוסר האנושי כח חיים, דברי ימינו הנפלאים, האלקיים לגמרי, הינם ויהיו תמיד הבסיס של הרוח האנושי היותר טהור.

והעמים השיבו לנו כגמולנו יפה מאד: בגזול את אדמתנו, בגרש אותנו ממנה ובשריפת מקדשינו והריסתו, בשחטות, באכזריות, ובכל מיני עלילות שוא... ועתה כאשר כבר עומדים כנראה בסוף המלחמה, והננו כחולמים שהעתיד של אחרי המלחמה יביא בכלל חיים חדשים הרבה יותר יפים מאשר היו מקודם, האם אין עלינו, בשעה הנוראה הנפלאה והקדושה הזאת, חובה גדולה להודיע לכל האנושיות, אם לא יתרחצו מהרצח ומהגזל שעוללו לנו, הם מעמידים בסכנה את כל תיקון העולם.

כאשר העמים יתקנו את הפשע הנורא ויסייעו לנו להסדר במלוא חיינו וישיבו לנו את ארצנו ויתנו ויסייעו לנו לכוונן את מלכותנו, יתנו לנו לחדש את חיינו חיי הקודש והחול, חיי הרוח והחומר, חיי הגבורה והשלום, אז תסור חרפת העולם מהחברה האנושית.

תקוותנו גדולה, כי צדקתנו הקדושה תוכר היטב מכל אדם, בני ברית ושאינם בני ברית. (אגרות ראי"ה ג)

הרב נואם בפני משלחת מחו"ל לימין הרב נחום סוקולוב ←

העולם שרוי עדיין במלחמה – מלחמת העולם הראשונה. מרן הראי"ה מכהן כרב בקהילת "מחזיקי הדת" בלונדון באופן זמני. מנהיגי ההסתדרות הציונית: ד"ר חיים ויצמן ונחום סוקולוב סובבים בעולם ופועלים במלוא מרצם כדי להשיג הכרה מצד הממשלה הבריטית בזכותו ההיסטורית של עם ישראל להקים בית לאומי בארץ ישראל. מאמציהם נתקלו בהתנגדות היהודים האנגלים בעלי המזון וההשפעה שטענו: אנו יהודים בריטים בני דת משה, וכאלה הם היהודים בכל העולם, בני דת ולא לאום. אין לנו צורך במדינה. המתנגדים לציונות הגדילו לעשות ויצאו ב"גלוי דעת" מעל עיתון ה"טיימס" היוקרתי, בשם המוני העם המתנגדים לראיית היהדות כלאום. כל מנהיגיה הרשמיים של יהדות אנגליה היו חתומים על "גלוי דעת" זה. במשרדי ההנהלה הציונית השתררה מבוכה. מרן הרב העז ויצא ללא חת במערכה נגדם וכתב כרוז לכל המוני היהודים הפשוטים, דוברי האידיש.

לכל גבאי בתי הכנסת נתנה הוראה לקרא את הכרוז בפני המתפללים לפני קריאת התורה – היה זה בשבת פרשת "בהעלותך". הכרוז גרם לזעזוע ולטלטלה, מברקים מכל בתי הכ"נ הציפו את הממשלה הבריטית. המהלך סייע לבטול דעתם של מתנגדי ההצהרה. השאלה הועלתה לדיון בפרלמנט הבריטי, והלורד סוויטלינג, יהודי מתבולל, טען שהיהדות היא דת בלבד, ואין להכיר ביהודים כלאום נפרד. אז קם הצייר מרקוולי ושאל: מי לדעת חברי המכובדים מוסמך יותר לפסוק בשאלה זו – לורד סוויטלינד וסיר מונטגיו או הרב קוק? "...

הצהרת בלפור הוכרזה, אף שהתנגדותם דחתה את פרסומה בחצי שנה וצמצמה את תוכנה המדיני.

מרן הראי"ה ראה בהצהרת בלפור חלק מתהליך ראשית צמיחת גאולת ישראל. עם הינתן הצהרת בלפור נישא שמו של מרן הרב כאחד המשפיעים והלוחמים למתן ההצהרה. באספת עם רבתי שנערכה בלונדון לאחר פרסום ההצהרה, שבה הודו מנהיגי הציונות לעם האנגלי, קם מרן הרב ואמר: "לא להודות לעם האנגלי באתי היום, אלא לברכו על שנפלה בחלקו הזכות למתן הצהרה זו לישראל".

שושנה רייך
"בית הרב" ירושלים ת"ו

עלון חודשי בהוצאת "בית הרב"
רח הרב קוק 9 ת.ד. 6275, ירושלים 91062
טל: 02-6232560, פקס: 02-6242908
betharav@zahav.net.il www.moreshet.co.il/beit-harav
ניתן לקרוא את העלון "מגד ירחים" גם באתר: www.yeshiva.org.il
עריכה: שושנה רייך עיצוב גרפי: ש. יוסטמן

מגד ירחים